

**Onderwerp: De Stikstofimpasse, zeven jaar na de PAS-uitspraak
Den Haag, 2 juni 2026**

Geachte leden van de Statengriffie,
geachte leden van Provinciale Staten,

Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State de bekende uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Sindsdien zijn nauwelijks knopen doorgehakt en duurt de politieke stikstofimpasse nu al 7 jaar voort. Het nieuwste buzzwoord in verband met emissiereductie is doelsturing, waar inmiddels dusdanig veel onder wordt geschaard dat niemand nog kan vertellen wat er mee wordt bedoeld. Duidelijke en concrete regels zijn vanwege de juridische gevolgen een harde voorwaarde. Onduidelijkheid maakt regels oncontroleerbaar. Onduidelijkheid over de in het PAS gestelde emissiereductie is de belangrijkste reden geweest voor de Raad van State om het PAS af te keuren.

Een tot nu toe onderbelicht punt is de veerechtenhandel, in het leven geroepen door artikel 25 Meststoffenwet. In het bijgevoegde essay worden centrale feiten bij elkaar gezet, afkomstig van het CBS en het RIVM. Uit deze gegevens volgt de vaststelling dat de veerechtenhandel in de praktijk een belangrijk obstakel vormt om uit de impasse te komen.

Landbouwminister Jamie Van Essen heeft aangekondigd op 25 juni zijn plannen bekend te zullen maken. In het huidige coalitieakkoord wordt gesproken over het afkomen van veerechten. De conclusie van het essay sluit hier op aan, maar maakt tevens duidelijk dat nog een stap verder gegaan zal moeten worden. Zonder het schrappen van artikel 25 Meststoffenwet zal de impasse blijven voortduren. Belangrijk gegeven hierbij: de veerechten zijn initieel kostenloos toegekend.

Deze maatregel heeft belangrijke positieve punten. Zie het essay. En het belangrijkste negatieve punt, bedrijfsopvolging voor jonge boeren, is goed oplosbaar.

Dit essay is op 28 mei in Nieuwspoort aangeboden aan leden van de Tweede Kamer. Die presentatie is gecombineerd met het lanceren van [stikstofwoordenboek.nl](#). In het stikstofwoordenboek worden ruim 175 begrippen uit het stikstofdebat besproken, met het doel de helderheid in het stikstofdebat terug te brengen.

Ons ontbreekt de ruimte voor nieuwe beleidsexperimenten. 2026 zal het jaar van de ontknoping moeten worden.

Tot nader toelichting bereid,

Vriendelijke groet,

 | Wösten juridisch advies

 [w-ja.nl](#)

 [stikstofwoordenboek.nl](#)